

Ontwikkeling

de peuter

Een kind van ongeveer 1 tot 4 jaar oud.

ontkiemen

Bij het ontkiemen gaat een zaadje (of een boon of een noot) open.

Er groeien een wortel en een stengel uit. Zo begint het leven van veel bomen en planten.

de kleuter

Een kind van 4 of 5 jaar oud.

de puberteit

De tijd van ongeveer 10 tot 18 jaar.

de volwassene

Iemand van 18 jaar of ouder.

de groeiing

Elk jaar wordt de stam van de boom een beetje dikker. Als je een boom omzaagt, zie je lichte en donkere ringen in de stam. Dit zijn groeiingen. Een lichte en een donkere ring staan voor 1 jaar.

het gezin

Eén of twee ouders met één of meer kinderen.

de familie

Mensen of dieren die dezelfde afkomst hebben. Bij een familie horen ouders en hun kinderen, maar ook grootouders, ooms, tantes, neven en nichten.

het groepsdier

Een dier dat in een groep leeft. Dat kan een klein groepje zijn of juist een enorme kudde.

de rangorde

In een groep is het ene dier belangrijker dan het andere dier. Dit noem je de rangorde. De belangrijkste dieren mogen bijvoorbeeld als eerste eten of hebben de beste plekken om te rusten.

de gezichtsuitdrukking

De manier waarop je kijkt. Met je gezicht kun je laten zien wat je denkt en hoe je je voelt.

de lichaamstaal

Je gezichtsuitdrukking, de manier waarop je staat of zit, de gebaren die je maakt ... Het zijn allemaal manieren om te laten zien hoe je je voelt of wat je vindt. Lichaamstaal is dus taal zonder woorden.

het gedrag

Alles wat mensen en dieren doen. Lopen, praten, fluisteren, eten, je vinger opsteken, doen wat er van je gevraagd wordt (of juist niet) ... Het zijn allemaal voorbeelden van gedrag.

het instinct

Het deel van het gedrag van mensen en dieren dat is aangeboren. Je hoeft het niet te leren. Een voorbeeld van een instinct is het bouwen van een nest.

Ontwikkeling

de opvoeding

Tijdens de opvoeding leert een kind of jong dier hoe het moet leven. Het leert bijvoorbeeld wat wel en niet mag.

zelfstandig

Dit betekent dat je iets zelf kunt, zonder hulp van anderen.

belonen

Als iemand iets goed gedaan heeft, kun je hem een beloning geven. Bijvoorbeeld een schouderklopje of een complimentje. Of een cadeautje of geld. Of een aai over zijn bol.

straffen

Als iemand iets verkeerd gedaan heeft, kun je hem straf geven. Bijvoorbeeld een tijdje niet buitenspelen of een week geen zakgeld. Of een vervelend klusje doen. Of je geeft hem een standje.